

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoCsp/9/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3116222010
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3116222010.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v spore žalobkyne R., zastúpenej R. proti žalovanému V., zastúpenému U., o určenie neplatnosti, vydanie bezdôvodného obohatenia a iné, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 10.decembra 2020, č. k. 11Csp/126/2016-114, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 10.decembra 2020 č. k. 11Csp/126/2016-114 súd prvej inštancie konanie v časti o určenie, že Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012, č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.01.2012 a č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012 uzavreté medzi žalobkyňou a žalovaným sú neplatné, zastavil, určil, že dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012, č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.01.2012 a č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012 uzavreté medzi žalobkyňou a žalovaným sú neplatné, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o revolvingovom úvere č. č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012, č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.01.2012 a č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012 je bezúročný a bez poplatkov (výrok III.), uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 13.01.2012 vo výške 826,35 Eur a č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2012 vo výške 1.573,33 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.), a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok V.). Rozhodol, že žiadať zo strán nemá na náhradu trov konania právo (výrok VI.) a zrušil uznesenie o neodkladnom opatrení zo dňa 24.08.2020 č.k. 11Csp/126/2016-91 s účinnosťou od právoplatnosti výroku II. napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového zistenia, že žalovaný ako veriteľ so žalobkyňou ako dlžníkom uzatvoril vyššie špecifikované zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zistil, že žalovaný schválil žiadosť o úver žalobkyne s uvedeným údajom o RPMN (v sadzbe 70,03%, v ďalších žiadostiach 70,01%), ale v časti údaju o RPMN uviedol inú sadzbu (67,79% v ďalšej 68,30% a v poslednej 67,78%). Skonštatoval, že čo sa týka povinnej náležitosti - uvedenia RPMN nedošlo k ustáleniu tohto parametra úveru, a teda medzi účastníkmi zmluvy nebola riadnym spôsobom ani v zmluve písomne zakotvená hodnota RPMN. Keďže v zmluve nebola riadne písomne dohodnutá výška RPMN úveru, každá zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala túto povinnú náležitosť zmluvy vyžadovanú v § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z.z., čo má podľa neho za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. Dodal, že údaj o RPMN nech aj je výsledkom výpočtu vzorcom, nemôže byť zmenený jednostranným úkonom zo strany žalovaného - dodatočným oznámením. Ďalej konštatoval, že aj keby vzal ako výslednú RPMN tú, ktorá je u každej zmluvy uvedená v bode 6 zmluvy (aj v oznámení o schválení úveru),

táto logicky nemôže byť vypočítaná správne, pretože údaj o RPMN (celkové náklady) nemôže byť nižší ako zmluvný úrok reprezentujúci výšku odplaty za poskytnutie úveru, čo má za následok, ako keby RPMN nebola uvedená. Ďalej uzavrel, že v zmluvách chýba podstatná náležitosť uvedená v § 9 ods. 2 písm. c) - adresa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. V úvode zmluvy je uvedený len názov a adresa veriteľa, čo na splnenie zákonnej náležitosti nepostačuje. Ďalej zistil, že zmluva neobsahuje v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. údaj o termíne konečnej splatnosti úveru. Žalovaný síce uviedol termín konečnej splatnosti v oznámení o schválení úveru, ktoré má tvoriť neoddeliteľnú súčasť zmluvy, avšak táto náležitosť nie je uvedená v zmluve, na ktorej pripájajú obe zmluvné strany svoj podpis Splátkový kalendár, ktorý obsahuje aj termín poslednej splátky úveru, nie je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, neobsahuje podpisy zmluvných strán. Zo všetkých uvedených dôvodov považuje predmetné úvery za bezúročné a bez poplatkov, preto mal žalovaný právo iba na vrátenie istiny každého poskytnutého úveru. Súd pri určení výšky skutočných úhrad žalobkyne na úvery vychádzal z listinných dôkazov predložených žalovaným. Žalovaný namietol premičanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré uznal súd prvej inštancie za dôvodné. Vzhľadom na dvojročnú premičiacu dobu bol nárok žalobkyne premičaný ohľadom niektorých splátok nad istinu úveru, preto súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňi bezdôvodné obohatenie zo zmluvy č. XXXXXXXXXX vo výške 826,35 Eur a č. XXXXXXXXXX vo výške 1.573,33 Eur s tým, že lehotu na plnenie určil podľa § 232 ods. 3 CSP. V ostatnej časti uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov III., IV. a VI. podal včas odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Napádal správnosť záveru súdu, ktorý platby vykonávané žalobkyňou najskôr započítal na istinu úveru a od momentu jej uhradenia ich označil za platby, ktoré sú bezdôvodným obohatením. Nesprávnosť videl v tom, že touto sumou sa neuhradza úrok, ale splátky slúžili na úhradu aj istiny úveru a aj úrokov. Ďalej namietal, že súd mal žalobu v časti určenia bezúročnosti zamietnuť ako procesne neprípustnú bez toho, aby sa vôbec zaoberal vecnou stránkou, pretože o predbežnej otázke v konaní súd nerozhoduje samostatným výrokom, súd prvej inštancie podľa neho nemohol rozsudkom rozhodnúť, že označené úvery sú bezúročné a súčasne, že vzniklo bezdôvodné obohatenie. Ďalej namietal nesprávny výklad a aplikáciu zákona č. 129/2010 Z.z. z dôvodu neuvedenia adresy veriteľa na uplatnenie reklamácie alebo sťažnosti v jednotlivých zmluvách, lebo „adresa veriteľa, pre uplatnenie reklamácie alebo sťažnosti spotrebiteľa“ v danom čase v zákone ako náležitosť zmluvy ani nebola upravená. Zákon upravoval „adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť“, čo ale nie je adresa veriteľa, pretože „veriteľ“ a „predávajúci“ podľa označeného zákona nie sú totožné subjekty. Namietal záver o neuvedení konečnej splatnosti úveru poukazom na ustanovenia článku 4., ods. 4.5 zmluvných dojednaní, podľa ktorých deň splatnosti poslednej splátky úveru, resp. revolvingu podľa posledného splátkového kalendára je dňom konečnej splatnosti úveru s tým, že deň splatnosti poslednej splátky úveru je uvedený v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, čím je splnená požiadavka vyplývajúca zo zákona. Proti záveru súdu o nedostatku údajov o RPMN namietal, že hodnota RPMN nie je stanovená ani ako podmienka vzniku úverovej zmluvy a ani ako údaj, o ktorom sa strany môžu dohodnúť. Vzhľadom na špecifickosť tohto údajov, spôsob jeho určenia a kogentné pravidlá stanovené zákonom pre jeho výpočet uviedol, že takýto formalistický prístup súdu je predčasný. Ak sa uvedený údaj nedá dohodnúť, nie je možné ho navrhnúť a ani návrh odmietnuť. Údaj o RPMN nie je výsledkom dohody strán, ale matematickým vyjadrením parametrov (úverovej odplaty a nákladov), na ktorých sa účastníci spotrebiteľskej zmluvy dohodli.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu nevyjadrila.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom rozsahu podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Na základe preskúmania rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne skutkovo i právne posúdil.

6. Námietku žalovaného o nesprávnom výpočte výšky bezdôvodného obohatenia, za ktoré považoval všetky úhrady nad istinu úveru, pretože podľa neho jednotlivé platby vykonané žalobkyňou boli platbami splátok, z ktorých časť pripadala na úhradu istiny úveru a časť na úhradu úroku, považuje odvolací súd za alogickú, a preto nedôvodnú. Pokiaľ súd prvej inštancie skonštatoval, že úver je bezúročný, je úver bezúročným od jeho počiatku (od počiatku jeho poskytnutia i platenia), teda žiadna platba (úhrada) žalobkyne nikdy nebola, nemala a ani nemohla byť vykonaná na úhradu úroku (neexistujúceho úroku). Preto výpočet výšky bezdôvodného obohatenia žalovaného vykonaný súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku (všetky úhrady nad istinu toho ktorého bezúročného úveru) je logický a správny.

7. Ďalšia námietka odvolateľa spočívala v procesnej neprípustnosti žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov za súčasného uloženia povinnosti na plnenie. Odvolací súd v odpovedi na túto námietku poukazuje na správnu citáciu rozhodného ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré pod č. 18ba) odkazuje na ustanovenie upravujúce procesnú prípustnosť žalôb v civilnom konaní a to § 137 ods. c) a d) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, a o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Procesná neprípustnosť určovacích žalôb v prípade zistenej kolízie so žalobami na plnenie, v ktorých je záver o existencii práva predbežnou otázkou, sa prejavuje ako nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Procesná prípustnosť danej žaloby o určenie, že nie je dané právo na úroky a poplatky z dojednaných spotrebiteľských úverov (žaloba o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov) je daná, naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ako sa domáha žalovaný, nie je potrebné zisťovať, pretože vyplýva z ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., o spotrebiteľských úveroch. Z uvedených dôvodov je aj táto námietka žalovaného nedôvodná.

8. K námietke týkajúcej sa nesprávneho záveru o nedostatku konečnej splatnosti úveru odvolací súd uvádza, že zákon o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. f) ustanovoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Dňa 12.10.2017 bol prijatý zákon č. 279/2017 Z.z., ktorým sa v § 9 ods. 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. (ktorému zodpovedá písm. f) účinné v čase uzatvorenia zmluvy), ktorý vypustil slová „a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Vypustenie tejto náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo podľa predkladateľa návrhu zákona nevyhnuté z dôvodu záverov Rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s./Klára Bíróová. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere v čl. 22 zaviedla úplnú harmonizáciu svojich ustanovení, podľa ktorej členské štáty pri implementácii smernice nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa od ustanovení smernice odchyľujú. Naďalej však zákon o spotrebiteľských úveroch (tak v čase uzatvorenia zmluvy, ako aj v súčasnej dobe v súlade so smernicou) ako obligatórnu náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere stanovuje uvedenie doby trvania zmluvy. Pre naplnenie tejto náležitosti je v zmluve o úvere v záujme ochrany spotrebiteľa a prehľadnosti potrebné uviesť aj údaj o dni splatnosti poslednej splátky jednoznačným a nezameniteľným spôsobom, kedy záväzok spotrebiteľa zanikne splnením. Námietka žalovaného, že zákonná požiadavka uvedenia termínu konečnej splatnosti úveru bola v posudzovanom zmluvnom vzťahu splnená v oznámeniach veriteľa o schválení úveru dlžníkovi v údají o dátume splatnosti poslednej splátky, neobstojí. Ako uviedol súd prvej inštancie, ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch treba vykladať tak, že tento termín musí byť jasne a presne vymedzený na jednom mieste v zmluve (v zmluvách), v jednom z jej ustanovení, čo v posudzovaných zmluvách splnené nebolo. Vo vzťahu k poukazu žalovaného na určenie konečnej splatnosti úveru spôsobom vyplývajúcim z článku 4., ods. 4.5 zmluvných dojednaní, v zmysle ktorých dátum splatnosti poslednej splátky uvedený v oznámení o schválení úveru je zároveň termínom konečnej splatnosti, odvolací súd uvádza, že v zmluve o revolvingovom úvere sa dátum splatnosti poslednej splátky nenachádza. Oznámenie veriteľa o schválení revolvingového úveru dlžníkovi, v ktorom je uvedený tento údaj, je jednostranným právnym úkonom žalobcu, nie je teda zmluvou o revolvingovom úvere, pretože nie je podpísané druhou zmluvnou stranou - žalovaným. Odvolateľ v odvolaní namietal poukazom na citovaný rozsudok Súdneho dvora Európskej, že náležitosti nemusia byť uvedené v jednom dokumente. Možnosť uzavretia spotrebiteľskej zmluvy s viacerými dokumentmi však súd prvej inštancie nespochybňoval. Odvolací súd taktiež nepopiera, že spotrebiteľská zmluva môže pozostávať

z viacerých dokumentov, no zmluva musí byť pre spotrebiteľa transparentná, prehľadná a zrozumiteľná a logicky usporiadaná. To znamená, že priamo z textu úverovej zmluvy musí byť zrejماً náležitosť konečnej splatnosti úveru a doba trvania zmluvy, malo by to byť uvedené v texte zmluvy jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Uvedenú náležitosť zmluvy pritom v žiadnom prípade nemôžu nahradiť rozsiahle, individuálne nevyjednané podmienky alebo dodatočné oznámenie. Ak zákon o spotrebiteľských úveroch ako podstatnú náležitosť zmluvy predpisuje tento údaj, tak je zřejmé, že tento musí byť jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom uvedený v zmluve a nemôže byť nahradený odkazmi na všeobecné obchodné podmienky, zmluvné dojednania, oznámenia veriteľa či iné listiny. Preto ani tento argument žalovaného neobstojí.

9. Za rozhodný pre posúdenie úveru ako bezúročného a bezpoplatkového však odvolací súd považoval záver súdu prvej inštancie o nesprávne uvedenej RPMN. Odvolací súd poukazuje na správny záver súdu prvej inštancie, že ak RPMN vyjadruje náklady, ktoré vzniknú spotrebiteľovi v súvislosti s poskytnutím úveru, medzi ktoré patrí aj zmluvný úrok reprezentujúci výšku odplaty za poskytnutie úveru, možno logicky dospieť k záveru, že údaj o RPMN (celkové náklady) nemôže byť nižší ako zmluvný úrok reprezentujúci výšku odplaty za poskytnutie úveru, ku ktorému je nutné pripočítať aj ďalšie náklady spotrebiteľa spojené s poskytnutím úveru. RPMN uvedená v predložených zmluvách je však nižšia než úrokové sadzby uvedené v zmluvách. K tomuto záveru súdu sa odvolateľ v odvolaní výslovne nevyjadril. Podľa názoru odvolacieho súdu by táto skutková okolnosť mohla súvisieť s tým, že RPMN nebola vypočítaná na základe sumy, ktorú žalovaný skutočne vyplatil žalobkyni. Žalobkyňa totiž už v žalobe uvádzala, že jej bola žalovaným vyplatená nižšia istina, ako je v zmluvách uvedená výška úveru, pretože jej bol z istiny žalovaným zrazený „poplatok za odklad úverových splátok a revolvingových splátok“. Uvedené tvrdenie žalobkyne preukazujú predložené oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, a v nich uvedený údaj - „odplata za poskytnuté služby v zmysle čl. 8 ods. 8.1 písm. a) dohody o poskytnutí služby“. Žalovaný spomínané dohody o poskytnutí služieb nepredložil. Čo bolo obsahom a predmetom týchto dohôd, aká služba bola za účtovanú odplatu spotrebiteľovi poskytovaná, nie je celkom zřejmé, ale z úradnej činnosti je odvolaciemu súdu známe, že malo ísť o službu v podobe „odkladu splátok“. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že v súdnej praxi boli dohody žalovaného o poskytnutí služieb uzavreté so spotrebiteľmi, ktoré spočívali v odklade splátok, vyhodnotené ako neprijateľné zmluvné podmienky a teda neplatné podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka a zároveň ako rozporné s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

10. Za týchto skutkových okolností bol správny záver súdu prvej inštancie o nesprávnosti údaju o výške RPMN, pretože do RPMN úveru, ako aj do celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, mal žalovaný správne ako celkové náklady započítať aj odplatu za poskytnuté doplnkové služby ako ukladá § 2 písm. g) v spojení s písm. i) a § 19 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Keďže túto povinnosť žalovaný zrejme nesplnil (voči záveru súdu prvej inštancie o zrejme nesprávne uvedenej výške RPMN sa odvolateľ výslovne v odvolaní nebránil a nepredložil iné skutkové tvrdenia), je v zmluve o spotrebiteľskom úvere ročná percentuálna miera nákladov uvedená nesprávne v neprospech spotrebiteľa, čo má v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona za následok, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bezpoplatkov.

11. Záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov a o nároku žalobkyne voči žalovanému na vrátenie poskytnutej nepremlčanej istiny úveru (bez úrokov a poplatkov) je potom správny.

12. Žalovaným uplatnené dôvody odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie nebolo možné považovať za opodstatnené, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu potvrdiť.

13. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

14. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

15. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

16. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods.1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, a preto jej v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplývajú žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalobkyne v zmysle § 251 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

17. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).